

THE ROLE OF GEOGRAPHIC INDICATORS IN THE SYSTEM OF INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS

Jumambatov Rasul Jengisbayevich

1st year student of Civil Department, Tashkent State Law University

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11108262>

ARTICLE INFO

Received: 24th April 2024

Accepted: 29th April 2024

Online: 30th April 2024

KEYWORDS

Geographical indicators, registration, monitoring, cooperation, governments, international organizations, business community, public, consumers.

ABSTRACT

Geographical indicators play an important role in the intellectual property system, as they can be key elements in determining the origin of products, goods and services. Geographical information can be used to protect brands, trademarks, inventions and other intellectual property from illegal use or counterfeiting. This article examines the role of geographical indications in the intellectual property system, their importance in protecting innovation, goods and services, as well as the challenges and issues faced by owners of geographical indications. It also describes the Geographical Information Legislation in different countries and international agreements aimed at protecting geographical indications. The study allows to understand the importance of taking into account geographical information in the system of intellectual property objects, as well as the need to improve legislation and cooperation at the international level for the effective protection of geographical indications.

GEOGRAFIK KO'RSATKICHLARNING INTELLEKTUAL MULK OB'EKTLARI TIZIMIDA TUTGAN O'RNI

Jumambetov Rasul Jengisbayevich

Fuqarolik kafedra 1-kurs talabasi, Toshkent davlat yuridik universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11108262>

ARTICLE INFO

Received: 24th April 2024

Accepted: 29th April 2024

Online: 30th April 2024

KEYWORDS

ABSTRACT

Geografik ko'rsatkichlar intellektual mulk tizimida muhim rol o'ynaydi, chunki ular mahsulotlar, tovarlar va xizmatlarning kelib chiqishini aniqlashning asosiy

Geografik ko'rsatkichlar, ro'yxatga olish, monitoring, hamkorlik, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar, biznes hamjamiyati, jamoatchilik, iste'molchilar.

elementlari bo'lishi mumkin. Geografik ma'lumotlardan brendlar, savdo belgilari, ixtirolar va boshqa intellektual mulk ob'ektlarini noqonuniy foydalanish yoki qalbakilashtirishdan himoya qilish uchun foydalanish mumkin. Ushbu maqolada intellektual mulk tizimidagi geografik ko'rsatkichlarning roli, ularning innovatsiyalar, tovarlar va xizmatlarni himoya qilishdagi ahamiyati, shuningdek, geografik belgilar egalari duch keladigan muammolar va muammolar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, turli mamlakatlardagi geografik ma'lumotlar to'g'risidagi Qonunchilik va geografik ko'rsatkichlarni himoya qilishga qaratilgan xalqaro shartnomalar tavsiflanadi. Tadqiqot intellektual mulk ob'ektlari tizimida geografik ma'lumotlarni hisobga olishning muhimligini, shuningdek geografik ko'rsatkichlarni samarali himoya qilish uchun xalqaro miqyosda Qonunchilik va hamkorlikni takomillashtirish zarurligini tushunishga imkon beradi.

Geografik ko'rsatkichlar - bu tovar yoki xizmatning ma'lum bir kelib chiqish joyini yoki geografik kelib chiqishini ko'rsatadigan o'ziga xos nomlar, belgilar, belgilar yoki boshqa belgilar hisoblanadi. Ular geografik mintaq, mamlakat, shahar yoki boshqa joyning nomi bo'lishi mumkin, bu mahsulotning sifati, obro'si yoki boshqa xususiyatlari bilan bog'liq alohida ahamiyatga ega. Geografik ko'rsatkichlar intellektual mulk shaklidir, chunki ular tovar va xizmatlarni tijorat maqsadlarida tarqatish, ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar manfaatlarini himoya qilish uchun ishlatilishi mumkin [5]. Geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish tegishli belgilarni ro'yxatdan o'tkazish va huquqiy himoya qilishni, ruxsatsiz va soxta foydalanishning oldini olish va oldini olishni va ulardan foydalanish uchun huquq va majburiyatlarni belgilashni o'z ichiga oladi. Geografik ko'rsatkichlar kabi geografik intellektual mulk ob'ektlari zamonaviy iqtisodiyotda muhim rol o'ynaydi, chunki ular brendni mustahkamlash, iste'molchilarni soxta mahsulotlardan himoya qilish, mintaqaviy sanoat va qishloq xo'jaligini rivojlantirishni rag'batlantirish, turizm va boshqa faoliyat sohaslarini rivojlantirishga yordam beradi. Shunday qilib, geografik ko'rsatkichlar va intellektual mulk ob'ektlari ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar huquqlarini himoya qilish, iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlash va brendlarning jahon bozorida mustahkamlanishi va rivojlanishiga hissa qo'shish orqali zamonaviy dunyoda muhim rol o'ynaydi [1].

Geografik ko'rsatkichlar intellektual mulk tizimida muhim rol o'ynaydi, chunki ular mahsulotlar, tovarlar va xizmatlarning o'ziga xosligi va sifatiga, shuningdek ularning ma'lum bir mintaqaga yoki kelib chiqish joyiga tegishli bo'lishiga ta'sir qilishi mumkin. Masalan, joy nomi brend yoki savdo belgisining bir qismiga aylanishi mumkin, bu esa mahsulotlarga qo'shimcha qiymat va tan olinishni beradi. Intellektual mulk tizimidagi geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish bir qator muhim maqsadlarga ega. Birinchidan, geografik belgilarni himoya qilish iste'molchilar va ishlab chiqaruvchilarning manfaatlarini himoya

qiladigan mahsulotlardan noqonuniy foydalanish yoki qalbakilashtirishning oldini olishga yordam beradi. Ikkinchidan, bunday himoya mahsulotlarning o'ziga xosligi va avtentikligini saqlashga, mintaqalarning an'analari va madaniy merosini saqlashga yordam beradi. Geografik ko'rsatkichlar turli yo'llar bilan himoyalaniishi mumkin, jumladan intellektual mulk sifatida ro'yxatdan o'tish, geografik belgilarni himoya qilish bo'yicha Qonunchilik choralari, shuningdek, xalqaro va geografik belgilarni tan olish shartnomalari. Masalan, Jahon intellektual mulk tashkilotida (JIMT) intellektual mulk huquqlarining savdo jihatlariga to'g'risida bitim (IMHSJTb) mavjud bo'lib, u geografik belgilarni himoya qilish bo'yicha maxsus qoidalarni o'z ichiga oladi. Shunday qilib, geografik ko'rsatkichlar intellektual mulk tizimida muhim rol o'ynaydi va ularni himoya qilish innovatsion rivojlanishni ta'minlash, mahsulotlarning o'ziga xosligi va sifatini saqlab qolish, iste'molchilar va ishlab chiqaruvchilarning manfaatlarini himoya qilish uchun zarur shartdir [2].

Geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish intellektual mulk sohasidagi muhim jihat bo'lib, u turli normativ-huquqiy hujjatlar bilan tartibga solinadi. Geografik belgilarni himoya qilish bo'yicha Qonunchilik bazasining asosiy qoidalari intellektual mulk to'g'risidagi qonunlar, tovar belgilari to'g'risidagi qonunlar va xalqaro shartnomalardir. Intellektual mulk to'g'risidagi qonunlarda geografik ko'rsatkichlarning mualliflik huquqi egalarining huquqlari va majburiyatlari, bunday belgilarni ro'yxatdan o'tkazish tartibi, shuningdek buzilishlardan himoya qilish choralari belgilanadi. Ushbu qonunlar intellektual mulk ob'ektlari sifatida geografik belgilarni himoya qilish uchun asosdir. Savdo belgisi to'g'risidagi qonunlarda savdo belgisi sifatida ishlatiladigan geografik belgilarni himoya qilish to'g'risidagi qoidalar mavjud. Ular mualliflik huquqi egalarining huquq va majburiyatlarini, geografik ko'rsatkichlardan savdo belgisi sifatida foydalanish tartibi va shartlarini tartibga soladi, shuningdek noqonuniy foydalanishdan himoya qilishni ta'minlaydi. IMHSJTb kabi xalqaro shartnomalar ham geografik ko'rsatkichlarni himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Ular bunday belgilarni himoya qilish to'g'risidagi qoidalarni o'z ichiga oladi va ishtirokchi mamlakatlarni ularni himoya qilish choralari ko'rishga majbur qiladi. Umuman olganda, geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish bo'yicha Qonunchilik bazasi intellektual mulk ob'ektlari kabi belgilarni himoya qilish uchun huquqiy asos yaratadi va ularni milliy va xalqaro miqyosda himoya qilish uchun zarur mexanizmlar va vositalarni taqdim etadi. Ushbu normativ-huquqiy hujjatlarni to'g'ri amalga oshirish geografik ko'rsatkichlarni himoya qilishni mustahkamlashga, ularni madaniy va iqtisodiy rivojlanishning muhim elementlari sifatida tan olish va hurmat qilishga yordam beradi [4].

Qonunchilik hujjatlari va xalqaro shartnomalar mavjudligiga qaramay, geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish hali ham muayyan qiyinchiliklar va muammolarga duch kelmoqda. Ular ruxsatsiz foydalanish va soxtalashtirish, yagona standartlar va protseduralarning yo'qligi, ma'lumotlar bazalarining dolzarbligini ta'minlash qiyinligi va xabardorlik va hamkorlikning etarli emasligini o'z ichiga oladi. Birinchi muammo geografik belgilarni noqonuniy ishlatish va qalbakilashtirishdir. Nazoratsiz foydalanish mahsulotning o'ziga xosligi va obro'sini yo'qotishiga, shuningdek mualliflik huquqi egasiga moliyaviy yo'qotishlarga olib kelishi mumkin. Bunday qoidabuzarliklarning oldini olish uchun qattiqroq nazorat va jazo choralari ishlab chiqish kerak. Ikkinchi muammo turli mamlakatlarda yagona standartlar va protseduralarning yo'qligi bilan bog'liq. Bu geografik ko'rsatkichlarni

xalqaro miqyosda tan olish va himoya qilishda qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Umumiy qoidalar va ro'yxatga olish mexanizmlarini ishlab chiqish belgilarni himoya qilish va tan olish jarayonini soddalashtirishi mumkin. Uchinchi muammo mualliflik huquqi egalari va ro'yxatdan o'tgan geografik belgilar to'g'risidagi ma'lumotlar bazalarini saqlash bilan bog'liq. Bunday ma'lumotlar bazalarini etarli darajada yangilamaslik va saqlash ko'rsatkichlarni samarali himoya qilishni qiyinlashtirishi mumkin. Himoyani ta'minlash uchun ma'lumotlar bazalarini to'g'ri saqlash va yangilashni ta'minlash kerak. Va nihoyat, to'rtinchi muammo geografik belgilarni ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar tomonidan xabardorlik va hamkorlikning etishmasligi bilan bog'liq. Geografik ko'rsatkichlarning ahamiyati va ahamiyati to'g'risida xabardorlikni oshirish ularni samarali himoya qilish va ommalashtirishga yordam beradi. Ushbu muammolarni hal qilish uchun xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, umumiy standartlar va protseduralarni ishlab chiqish, manfaatdor tomonlar o'rtasida geografik ko'rsatkichlar to'g'risida xabardorlikni oshirish va bunday belgilarga bo'lgan huquqlarni buzganlik uchun nazorat va jazolarni kuchaytirish zarur. Faqatgina birgalikdagi sa'y-harakatlar bilan geografik ko'rsatkichlarni intellektual mulkning muhim elementi sifatida samarali himoya qilish va tan olish mumkin.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, geografik ko'rsatkichlarni himoya qilish intellektual mulkni saqlash va mahsulotlarning ma'lum mintaqalari va kelib chiqish joylari bilan bog'liq bo'lgan sohalarni barqaror rivojlantirishning muhim jihati hisoblanadi. Ba'zi qiyinchiliklar va qiyinchiliklarga qaramay, geografik belgilarni himoya qilish va targ'ib qilishni kuchaytirishga yordam beradigan bir qator chora-tadbirlar mavjud. Geografik ko'rsatkichlarni muntazam ravishda qayd etish va monitoring qilish, mamlakatlar o'rtasidagi hamkorlik va ulardan foydalanish ustidan nazoratni kuchaytirish bu boradagi asosiy qadamlardir. Shuningdek, geografik belgilarning ahamiyati va afzalliklari to'g'risida jamoatchilik va biznes hamjamiyatining xabardorligini oshirish muhimdir. Geografik ko'rsatkichlarni samarali himoya qilishga erishish uchun hukumatlar, xalqaro tashkilotlar, biznes hamjamiyati va jamoatchilikning birgalikdagi sa'y-harakatlari zarur. Faqat shu tarzda ma'lum kelib chiqish joylari bilan bog'liq mahsulotlardan adolatli foydalanish va targ'ib qilishni ta'minlash va ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilar manfaatlarini himoya qilish mumkin.

References:

1. Fazliddinova, Z. (2023). GEOGRAFIK AXBOROT TIZIMLARI HUDUDLARNI IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA. " Milliy iqtisodiyotni isloh qilish va barqaror rivojlantirish istiqbollari" respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami., 407-409.
2. Jo'rayeva, M. (2023). GEOGRAFIK KO'RSATKICHLAR VA TOVAR KELIB CHIQQAN JOY NOMLARINING YURIDIK TABIATI O'RTASIDAGI VARQLARI. Interpretation and researches, 1(6).
3. Maxmudov, N. M., & Avazov, N. R. (2019). O 'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan samarali foydalanish yo'llari. Ilmiy-ommabop risola.—T.: TDIU.
4. Городов О. А. «О географических указаниях и наименованиях мест происхождения товаров» // Патенты и лицензии. Интеллектуальные права. 2019 № 8. С. 2–9.

5. Шахназарова Э.А. «Охрана средств индивидуализации, содержащих указание на географическое происхождение товаров, в международном частном праве». Дисс. ... канд. ист. наук. М., 2019.